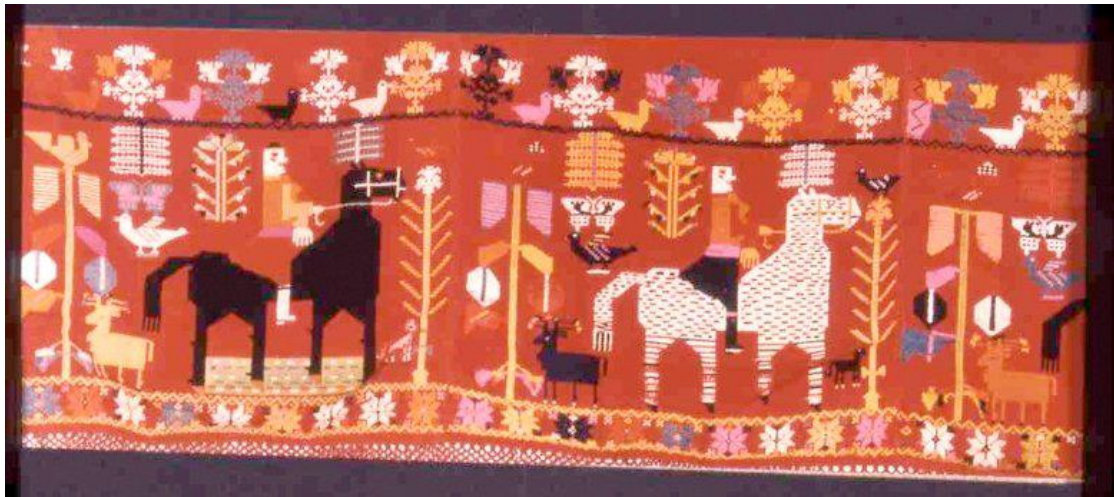

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΙΑ Ε΄- ΣΤ΄ ΤΑΞΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΥΕΛΙΚΤΗΣ ΖΩΝΗΣ**

**Διδασκαλία της υφαντικής
στο πλαίσιο της δράσης
'Πηνελόπη-Ghandi'**

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ο παρακάτω σχεδιασμός να έχει πιλοτική εφαρμογή στα πλαίσια της δράσης ΠΗΝΕΛΟΠΗ - ΓΚΑΝΤΙ που αναπτύσσει το Πανεπιστήμιο των Ορέων, το οποίο ιδρύθηκε με σκοπό να επιτύχει ένα δυναμικό άνοιγμα της ακαδημαϊκής κοινότητας προς την κοινωνία.

Στηρίζεται στη βιωματική προσέγγιση, τη συνεργατική μάθηση, την έρευνα και έχει ως γενικό σκοπό την πολιτισμική συνειδητοποίηση, την ενεργητική μάθηση και την ενεργοποίηση της πολλαπλής νοημοσύνης των μαθητών

Εισάγοντας το θέμα της υφαντικής στο σχολείο μπορούμε να διατηρήσουμε την τοπική παράδοση ζωντανή και να εισάγουμε ποικίλα κοινωνικά ιστορικά, πολιτισμικά και δημιουργικά θέματα με πρακτικό τρόπο και να συνδέσουμε το σχολείο με την οικογένεια και το σχολείο.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

Το πρόγραμμα προτείνεται να λειτουργήσει σε εβδομαδιαία δίωρη ενασχόληση στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ: Ο ΣΤΗΜΟΝΕΡΟΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Α. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

- *Επιλογή του θέματος*, μέσω ευαισθητοποίησης από μια εικόνα ενός υφαντού ή παρουσίαση ενός έργου υφαντικής, ή την προβολή ενός βίντεο, είτε ενός τραγουδιού, ή με αφορμή μια επίσκεψη σε ένα εργαστήριο υφαντικής ή ζητώντας την επίλυση μιας προβληματικής κατάστασης ή ενός μαθηματικού προβλήματος, είτε από ένα άρθρο σε εφημερίδα.

-*Καταιγισμός ιδεών* που σχετίζονται με το θέμα (ιδεοθύελλα) και καταγραφή των διαστάσεων του θέματος σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα των μαθητών.

-*Καθορισμός στόχων*: συσχετισμός της υφαντικής με το περιβάλλον, την ιστορία της Κρήτης, τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, επικοινωνία με άτομα διαφορετικής ηλικίας, γνωριμία με τις πρώτες ύλες και τα εργαλεία της υφαντικής, σύγκριση των τρόπων ύφανσης στα προβιομηχανικά και βιομηχανικά χρόνια και την επιρροή τους στις κοινωνικές σχέσεις και συμπεριφορές των ανθρώπων κ.ά.

-*Συγκρότηση ομάδων*, με δυνατότητα πολλαπλών συνεργασιών. Κάθε ομάδα αποφασίζει το επιμέρους θέμα που θέλει να μελετήσει, και δημιουργεί ένα χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης των δράσεών της. Στη συνέχεια, όλες οι ομάδες καθορίζουν την πρώτη κοινή συζήτηση - παρουσίαση που θα έχουν σε επίπεδο ολομέλειας, για την πορεία τους και η οποία θα έχει το ρόλο διαμορφωτικής αξιολόγησης.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΘΕΜΑΤΑ (με διαθεματική προσέγγιση) που θα μπορούσαν να προκύψουν από τις ομάδες των παιδιών, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, είναι τα εξής:

1. Ορισμός (ετυμολογία, συνώνυμα , αντώνυμα , λεξιλογικά παιχνίδια, όπως «η πέτρα στη λίμνη» ή «το φανταστικό διώνυμο», αναζήτηση ποιημάτων, αινιγμάτων, μαντινάδων, παροιμιών, τραγουδιών και σύνθεση δικών τους έργων)

Προέκταση α : Διασύνδεση της υφαντικής με την καθημερινή ζωή

Προέκταση β: Συλλογή εθίμων και γιορτών που σχετίζονται με την υφαντική στον ελλαδικό χώρο και αναπαράστασή τους.

2. Σύντομη ιστορία της υφαντικής τέχνης - η υφαντική στην Αρχαία Ελλάδα (Αρχαιολογικά ευρήματα, 18^{ος}, 19^{ος} αι. βιομηχανοποίηση, 21^{ος} αι.) - (ανάγνωση μύθων: «Αράχνη, Μοίρες», εικονογράφησή τους, εύρεση σχετικών χωρίων στον Όμηρο, Πηνελόπη, Ελένη, δημιουργία κόμικ)

Προέκταση α: Ασχολίες γυναικών στην αρχαία Ελλάδα

Προέκταση β : Η ενδυμασία στην αρχαία Ελλάδα

Προέκταση γ: Παιδική εργασία στον κόσμο σήμερα

3. Διαδικασία παραγωγής ενός υφαντού (πρώτες ύλες: βαμβάκι, μετάξι, λινάρι, μαλλί, πλύσιμο, ξάσιμο, γνέσιμο, φυτικές βαφές από ρίζες, φύλλα, καρπούς, φλοιούς, λουλούδια, επίσκεψη σε εργαστήριο υφαντικής, πειραματισμός στην τάξη)

Προέκταση: Η κτηνοτροφία και συγκεκριμένα η κουρά των προβάτων στην Κρήτη, καθώς και η καλλιέργεια πρώτων υλών στην Ελλάδα και η αξιοποίησή τους .

Προέκταση β: Δημιουργία ενός μικρού φυτώριου με βαμβάκι, ή λινάρι, και λουλούδια για βαφή

4. Εργαλεία υφαντικής (ορολογία π.χ. ηλακάτη = ρόκα, φωτογραφική απεικόνισή τους, επίσκεψη σε λαογραφικό μουσείο, συνέντευξη από υφάντρα) - είδη του αργαλειού σε διάφορους πολιτισμούς π.χ. Άνδεις, Σκωτία, από ένα απλό πλαίσιο ως μια πολύπλοκη μηχανή και κατασκευή αυτοσχέδιων μικρών αργαλειών και λοιπών εργαλείων με διάφορα υλικά π.χ. χαρτόκουτα, ξυλάκια κλπ)

Προέκταση α: Τρόποι και υλικά ύφανσης, π.χ. πλαστικές σακούλες

5. Είδη της υφαντικής τέχνης και χρήσεις των υφαντών, καθώς και ονοματολογία τους (σύγκριση παραδοσιακής και μοντέρνας υφαντικής στον ελλαδικό χώρο, δημιουργία γεωμετρικών μοτίβων)

Προέκταση α: Αναπαραστάσεις, μοτίβα στα υφαντά - εικαστική αποτίμηση:

Προέκταση β: Καλλιτέχνες και έργα τους με αντικείμενο την υφαντική

6. Η πολύπλευρη σημασία της υφαντικής στην καθημερινή μας ζωή - οικονομική διάσταση της υφαντικής (μόδα., στολές, σημαίες, παρομοίωση ζωής και θανάτου, παράδειγμα του Γκάντι, όπου έγινε το σύμβολο μιας παράδοσης με κέντρο την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, κόστος παραγωγής ενός υφαντού)

Προέκταση α: Δημιουργία κοινωνικών δικτύων εθελοντικής προσφοράς στο σχολείο ή τη γειτονιά.

Προέκταση β: Η υφαντική ως μέσο αντιμετώπισης της φτώχειας (πρότζεκτ που υλοποιούνται από διεθνείς κοινότητες ή οργανισμούς σε αναπτυσσόμενες χώρες).

B .ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

Συλλογή και οργάνωση των πληροφοριών (πολλαπλές συνεργασίες)

-Βιβλιογραφική, δικτυογραφική έρευνα και επιτόπια λαογραφική έρευνα

-Σύνταξη ερωτηματολογίων προς άτομα μεγαλύτερα σε ηλικία που βρίσκονται στο οικογενειακό τους περιβάλλον είτε π.χ στο Γηροκομείο ή το ΚΑΠΗ

-Καταγραφή μαρτυριών και συνεντεύξεις (από μια υφάντρα-ή, καλλιτέχνη ή από άτομο ενός πολιτιστικού φορέα, από μέλη των οικογενειών των μαθητών, μετατροπή της συνέντευξης σε άρθρο για εφημερίδα, ή σεναρίου προς δραματοποίηση)

-Επισκέψεις π.χ. σε Μουσεία , ή σε συλλόγους και πολιτιστικούς φορείς και φωτογραφήσεις υφαντών.

-Πολλαπλή συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, δημόσιους οργανισμούς, ΜΗΚΥΟ, με πολιτιστικούς φορείς και εργαστήρια, όπου κατασκευάζονται αντικείμενα χρηστικά, στολίδια, ρούχα, παιχνίδια, με το χέρι, από φυσικές πρώτες ύλες ή ανακυκλωμένα υλικά - ύφανση με αυτοσχέδιους μικρούς ξύλινους αργαλειούς.

Παρουσίαση του υλικού: (σύνδεση γνώσης με τη ζωή).

Οι ομάδες παρουσιάζουν σε κοινές ολομέλειες το υλικό που συνέλεξαν από την έρευνά τους. Προγραμματίζουν κοινά εργαστήρια και κάνουν τροποποιήσεις στις δράσεις που παρουσίασαν δυσκολίες (διαμορφωτική αξιολόγηση). Τέλος, σχεδιάζουν ποια μορφή θα έχει η δημόσια παρουσίαση του υλικού και τι θα περιληφθεί σε αυτήν (σύνοψη της όλης δράσης)

-Δημόσια παρουσίαση στο σχολείο σε συνεργασία με φορείς που συνεργάστηκαν π.χ. μουσικοχορευτικό σύλλογο με παραδοσιακές υφαντές φορεσιές, μαντινάδες με συνοδεία λύρας ή ανέβασμα θεατρικής παράστασης κλπ.

-Αισθητική παρέμβαση στο χώρο του σχολείου ή της τάξης, με φωτογραφική γκαλερί με έργα υφαντικής από διαφορετικά υλικά και από εκθέσεις υφαντικής σ' όλον τον κόσμο, συνδυασμένη με έκθεση ζωγραφικής από έργα των παιδιών που αφορούν την υφαντική ή συλλογή από ιστορίες-αφηγήσεις.

-Έκθεση στο σχολείο με κατασκευές των παιδιών, κολάζ ,κατασκευή αργαλειού με χαρτόκουτα και υφαντών από διαφορετικά υλικά, πλαστικό, χαρτί, άχυρο, μαλλί, πηλινών ή ξύλινων εργαλείων υφαντικής σε μικρογραφία .

Πώληση αυτών, τα έσοδα των οποίων μπορούν να διατεθούν για κοινωνικό σκοπό.

-Υφαντικές διαδρομές Ρεθύμνου ή Κρήτης . Να φτιάξουν μια υφαντική διαδρομή, όπου πάνω στο χάρτη παρατίθενται σταθμοί που φυλάσσονται αξιόλογες συλλογές υφαντών και ενδυμασιών ή πραγματοποιείται σύγχρονη παραγωγή υφαντών π.χ. Λαογραφικό μουσείο, Λύκειο Ελληνίδων, εργαστήρια σε χωριά ή πόλεις κλπ. με σχετικά συνοδευτικά κείμενα στα ελληνικά , αλλά και στα αγγλικά καθώς και στη γλώσσα των αλλοδαπών μαθητών. Η δράση αυτή θα μπορούσε να αποτελέσει σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, έναν οδηγό για τουρίστες που ενδιαφέρονται για την υφαντική τέχνη.

-Σύνθεση σε βιβλίο του υλικού που συνέλεξαν, ή δημιουργία power point με μουσική και φωτογραφίες ή κυκλοφορία ενημερωτικού εντύπου με τα κυριότερα σημεία και

δράσεις του προγράμματος ή δημιουργία αφίσας ή δημιουργία ψηφιακών ιστοριών-animation.

- Κατασκευή ιστοσελίδας ως link του Πανεπιστημίου των Ορέων και της δράσης Πηνελόπη-Γκάντι

-Δημιουργία ντοκιμαντέρ με τις δραστηριότητες των μαθητών κατά τη συλλογή του υλικού

-Δημιουργία ταινίας με ενδεικτικό θέμα «Υφάντρες της Κρήτης».

Κινηματογραφική καταγραφή των σημαντικότερων φάσεων της υφαντικής τέχνης από την επεξεργασία των πρώτων υλών, μέχρι την κατασκευή υφαντών, αναφορά σε ήθη και έθιμα που σχετίζονται με την υφαντική καθώς και παρουσίαση υφάντρων του τόπου τους.

Γ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (αυτοαξιολόγηση και ετεροαξιολόγηση)

-Κριτική ανάλυση της διδασκαλίας

-Επανατροφοδότηση (Προτάσεις, αλλαγές που θα μπορούσαν να προταθούν)